

ΜΑΘΗΜΑ
«ΟΝΕ και Τραπεζική Ένωση»
Εαρινό Εξάμηνο 2020
Διδάσκοντες: Καθ. Άγγελος Κότιος/ Καθ. Ειρ.
Χειλά

ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ

**ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η: Η ΑΡΧΙΚΗ ΔΟΜΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΝΕ**

1. Εισαγωγικά

- Θέση και σημασία του μαθήματος στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ΔΕΣ
- Η έννοια, περιεχόμενο και μορφές νομισματικών ενώσεων
- Η συζήτηση για την άριστη νομισματική περιοχή (Optimum Currency Area)
- Ιστορικά παραδείγματα νομισματικών ενώσεων

2. Η πορεία προς την ΟΝΕ: Από το Σχέδιο Werner στο Σχέδιο Ντελόρ και στη Συνθήκη του Μάαστριχτ

- Η Συνθήκη της Ρώμης δεν προέβλεπε μια νομισματική οργάνωση της Κοινότητας, γιατί η Συνθήκη αυτή στόχευε στην υλοποίηση των δύο πρώτων σταδίων της

Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: της τελωνειακής ένωσης και της κοινής αγοράς.

- Ύπαρξη Συστήματος Bretton Woods, με διασφάλιση μετατρεψιμότητας νομισμάτων, διασφάλιση διεθνούς συστήματος πληρωμών, σταθερές ισοτιμίες και μεταξύ των νομισμάτων των 6 μελών της ΕΟΚ.
- Μετά την ολοκλήρωση της τελωνειακής ένωσης το 1969 ξεκίνησε η συζήτηση για νομισματική ολοκλήρωση
- Στη βάση της έκθεσης Werner, το Ευρ. Συμβούλιο της 22ας Μαρτίου 1971, αποφάσισε την εγκαθίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωση σύμφωνα με ένα σχέδιο, η πρώτη φάση του οποίου άρχιζε αναδρομικά την 1η Ιανουαρίου 1971.
- Στις 15 Αυγούστου 1971, η αμερικανική κυβέρνηση ανακοίνωνε την απόφασή της να αναστείλει τη μετατρεψιμότητα του δολαρίου σε χρυσό, να αφήσει να κυμαίνεται η συναλλαγματική τιμή του δολαρίου και να προστατεύει την αμερικανική αγορά έναντι των εισαγωγών από τον λοιπό αναπτυγμένο κόσμο.
- Αυτό σήμανε το τέλος του συστήματος σταθερών ισοτιμιών του Bretton Woods, αλλά και της απόφασης για εγκαθίδρυση της οικ. και νομισματικής ένωσης της ΕΟΚ.
- Μεταξύ 1971-1973 έγινε προσπάθεια διάσωσης του Bretton Woods, με τη διεύρυνση των περιθωρίων διακύμανσης από $\pm 1\%$ σε $\pm 2,5\%$. Τα 6 μέλη της ΕΟΚ συμφώνησαν να τηρήσουν περιθώριο $\pm 1,125\%$ για τα νομίσματά τους. Αυτό ονομάστηκε κοινοτικό «νομισματικό φίδι» μέσα στη σήραγγα.

- Τον Μάρτιο του 1973 έγινε το πέραςμα στο σύστημα των ελεύθερα κυμαινόμενων ισοτιμιών έναντι του \$.
- 1979 εγκαθίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος
- Δημιουργία της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Μονάδας (European Currency Unit, ECU), ενός λογιστικού χρήματος, καλάθι με συμμετοχή ποσοστού όλων των νομισμάτων, ορισμός επίσημων κεντρικών ισοτιμιών έναντι της ECU, Σταθερές ισοτιμίες, με περιθώρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$, παρεμβάσεις από όλες τις κεντρικές τράπεζες, δανεισμός μεταξύ κεντρικών τραπεζών, δυνατότητα αναπροσαρμογής κεντρικών ισοτιμιών (η Ιταλία την άλλαξε 17 φορές στο διάστημα 1979-1993), κρίση 1993 οδήγησε σε αύξηση περιθωρίων διακύμανσης $\pm 15\%$.
- Προβλήματα του ΕΝΣ I, κυριαρχία της Bundesbank και του Μάρκου.
- Πρόγραμμα 1992 για ολοκλήρωση εσωτερικής αγοράς. Αναγκαία νομισματική ολοκλήρωση.
- Τον Ιούνιο του 1988, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ανόβερου, σύστησε μια Επιτροπή για τη μελέτη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, προεδρευόμενη από τον τότε Πρόεδρο της Επιτροπής, Ζακ Ντελόρ.
- Κατάθεση Έκθεσης Ντελόρ τον Απρίλιο 1989. Βασικά σημεία της νομισματικής ένωσης:
- Απελευθέρωση των κινήσεων των κεφαλαίων, ολοκλήρωση των χρηματοοικονομικών αγορών, αμετάκλητος καθορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών και πιθανή αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων με ένα ενιαίο νόμισμα.

- Επίτευξη στόχων σε τρία στάδια.
- Λόγοι για την ΟΝΕ : οικονομικοί και πολιτικοί
- Οικονομικοί: εξάλειψη της αβεβαιότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών, μείωση του κόστους συναλλαγών, αύξηση της διαφάνειας της αγοράς, βελτίωση ανταγωνισμού, αύξηση εμπορίου και επενδύσεων, διασφάλιση νομισματικής σταθερότητας, αναβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας χωρών με υψηλό χρέος, κ.α.
- Πολιτικοί: Προώθηση της πολιτικής ένωσης της Ευρώπης, άρση επικυριαρχίας της Bundesbank, επανένωση Γερμανίας
- Αντιδράσεις και επιχειρήματα κατά της ΟΝΕ, αξιολόγηση στη βάση των θεωριών της βέλτιστης νομισματικής περιοχής
- Ενσωμάτωση της ΟΝΕ στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ισχύ από 1.11.1993) «ΤΙΤΛΟΣ VI ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, άρθρα 102 Α - 109 Μ
- Υιοθέτηση του μοντέλου της Bundesbank

3. Οι τρεις φάσεις της ΟΝΕ και τα κριτήρια ένταξης (σύγκλισης)

- Το **πρώτο στάδιο (1990-1993)** προέβλεπε την πλήρη απελευθέρωση των συναλλαγών κεφαλαίου, την αυξημένη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών,

την ελεύθερη χρήση της ECU (Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα) και τη βελτίωση της οικονομικής σύγκλισης.

- Κατά το **δεύτερο στάδιο (1994-1998)** τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεσμεύτηκαν να προβούν στην ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ENI), στην απαγόρευση της χορήγησης δανείων από τις κεντρικές τράπεζες στον δημόσιο τομέα, στον αυξημένο συντονισμό των νομισματικών πολιτικών, στην ενίσχυση της οικονομικής σύγκλισης και στην ολοκλήρωση της διαδικασίας με σκοπό την ανεξαρτησία των εθνικών κεντρικών τραπεζών το αργότερο μέχρι την ημερομηνία ίδρυσης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.
- Το **τρίτο και τελικό στάδιο (από την 1η Ιανουαρίου 1999)** προέβλεπε τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών, την εισαγωγή του κοινού νομίσματος, του ευρώ ως διαδόχου της ECU, την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, την έναρξη ισχύος του ενδοκοινοτικού μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ II) και την έναρξη ισχύος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που υιοθετήθηκε το 1997 με σκοπό τη διασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας στο πλαίσιο της ΟΝΕ.
- Τουλάχιστον ανά διετία, ή μετά από αίτημα κράτους μέλους για το οποίο ισχύει παρέκκλιση η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υποβάλλουν στο Συμβούλιο έκθεση για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση στην

εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

- **Κριτήρια ένταξης στην ΟΝΕ (άρθρο 140 ΣΛΕΕ:**
- Η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, για το οποίο ισχύει παρέκκλιση συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής τράπεζάς του, συμβιβάζεται με τα άρθρα 130 και 131 και με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.
- Εξετάζεται στις εκθέσεις κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός σταθερής σύγκλισης, με γνώμονα την πλήρωση των ακόλουθων κριτηρίων από κάθε κράτος μέλος:
 - επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών· αυτό καταδεικνύεται από ένα ποσοστό πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών,
 - σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών· αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου 126 παράγραφος 6,
 - τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ,

- διάρκεια της σύγκλισης που θα έχει επιτευχθεί από το κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και της συμμετοχής του στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.
- Οι εκθέσεις της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας λαμβάνουν επίσης υπόψη τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης των αγορών, την κατάσταση και την εξέλιξη των ισοζυγίων τρεχουσών συναλλαγών και μια εξέταση των εξελίξεων του κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών.
- Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και αφού συζητηθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο αποφασίζει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ποια κράτη μέλη με παρέκκλιση πληρούν, βάσει των κριτηρίων της παραγράφου 1, τις αναγκαίες προϋποθέσεις και καταργεί τις παρεκκλίσεις για τα συγκεκριμένα κράτη μέλη.
- Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από σύσταση προερχομένη από την ειδική πλειοψηφία των μελών του που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Τα μέλη αυτά αποφασίζουν εντός προθεσμίας έξι μηνών από την παραλαβή της πρότασης της Επιτροπής από το Συμβούλιο.

4. Η αρχική δομή της ΟΝΕ

4.1 Η θεμελίωση της ΟΝΕ στις Συνθήκες

- ΤΙΤΛΟΣ VIII της ΣΛΕΕ: «Οικονομική και Νομισματική Πολιτική» (Άρθ. 119 -144 ΣΛΕΕ:
- Τα κράτη που συμμετέχουν στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ αναφέρονται ως «κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ» (άρθ. 136 επ. ΣΛΕΕ), από την άλλη ως «κράτη μέλη με παρέκκλιση» (άρθ. 139 επ. ΣΛΕΕ).
- Οι βασικές διατάξεις της Συνθήκης για την οικονομική και νομισματική ένωση είναι οι εξής:
 - Αρθ.119 ΣΛΕΕ: Κοινή νομισματική και συναλλαγματική πολιτική
 - Άρθρα 119 και 127: Στόχοι της κοινής Νομισματικής Πολιτικής
 - Άρθρο 127 και Καταστατικό σε ειδικό Πρωτόκολλο: Δημιουργία ΕΚΤ και ΕΣΚΤ – καθήκοντα ΕΣΚΤ
 - Άρθρο 131: Ανεξαρτησία της ΕΚΤ
 - Άρθρο 123: Απαγόρευση άμεσης χρηματοδότησης δημόσιου τομέα Κρατών - Μελών και Κοινοτικών θεσμών
 - Άρθρο 219: Η κοινή συναλλαγματική πολιτική στην αρμοδιότητα Συμβουλίου

4.2 Νομισματική και συναλλαγματική πολιτική

1) Στόχοι της κοινής νομισματικής πολιτικής

- Ο πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, δηλαδή η διατήρηση του πληθωρισμού όσο το δυνατόν χαμηλότερα.
- Άρθρο 127, παρ. 1: «Πρωταρχικός στόχος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, εφεξής καλούμενου «ΕΣΚΤ», είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, το ΕΣΚΤ στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης, που ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ΕΣΚΤ ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο 119.»
- Συνεπώς, εάν ο πρωταρχικός στόχος έχει επιτευχθεί, τότε διατηρώντας τη σταθερότητα των τιμών, η νομισματική πολιτική θα πρέπει, ει δυνατόν, να στηρίζει τη γενική οικονομική πολιτική.
- Άλλα συστήματα κεντρικών τραπεζών, όπως το αμερικανικό Ομοσπονδιακό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (US Federal Reserve Ομοσπονδιακό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (US Federal Reserve System)), έχουν ρητά και άλλους στόχους, όπως η χαμηλή ανεργία και τα χαμηλά μακροπρόθεσμα επιτόκια.

- Οι κεντρικές τράπεζες των κρατών που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ δεν δεσμεύονται από το στόχο του ΕΣΚΤ βάσει του άρθρου 139 της ΣΛΕΕ. Έτσι, μπορούν να ακολουθούν τους δικούς τους στόχους νομισματικής πολιτικής. Σύμφωνα με το άρθρο 142 της ΣΛΕΕ, απαιτείται να αντιμετωπίζουν την πολιτική συναλλαγματικών ισοτιμιών ως ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος. Ωστόσο, δεν υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί για τον έλεγχο αυτού.

2) Η δημιουργία της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ και τα καθήκοντά τους

- Ο σημαντικότερος θεσμός της ΟΝΕ στη νομισματική πολιτική είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), το οποίο αποτελείται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).
- Η λειτουργία τους διέπεται από τα άρθρα 127 έως 133 της ΣΛΕΕ και το καταστατικό, το οποίο προσαρτάται στις Συνθήκες της ΕΕ ως πρωτόκολλο 4.
- Τα διοικητικά όργανα της ΕΚΤ, καθώς και του ΕΣΚΤ, είναι το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, το οποίο αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τέσσερα άλλα πρόσωπα, καθώς και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, το οποίο περιλαμβάνει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και τους εθνικούς διοικητές των χωρών που έχουν εισαγάγει το ευρώ.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τον καθορισμό της νομισματικής πολιτικής και υιοθετεί τις αναγκαίες οδηγίες.
- Το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΕΚΤ διεξάγει τις επιχειρησιακές δραστηριότητες για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής που συμφωνήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΕΚΤ εξουσιοδοτείται να εκδίδει οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Σύμφωνα με το άρθρο 139 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, υπάρχουν ορισμένοι άλλοι κανόνες του ΕΣΚΤ που ισχύουν μόνο για τις κεντρικές τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Για το λόγο αυτό, έχει θεσπιστεί ο όρος "Ευρωσύστημα", ο οποίος δεν χρησιμοποιείται στο κείμενο της Συνθήκης.
- Τόσο η ΕΚΤ όσο και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες πρέπει να είναι πλήρως ανεξάρτητες από όλες τις δημόσιες και άλλες οντότητες βάσει του άρθρου 130 της ΣΛΕΕ.
- **Άρθρο 130 ΣΛΕΕ:** Κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που τους ανατίθενται από τις Συνθήκες και το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, ούτε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψης αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών, δεν ζητάει ούτε δέχεται υποδείξεις από τα θεσμικά ή λοιπά όργανα ή οργανισμούς, από την κυβέρνηση κράτους μέλους ή από άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην

επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- Ο πρόεδρος μιας κεντρικής τράπεζας πρέπει να διοριστεί για τουλάχιστον πέντε έτη και ότι μπορεί να απορριφθεί μόνο εάν συμβεί σοβαρό παράπτωμα. Εάν υπάρχει τέτοιο σοβαρό παράπτωμα, αποφασίζει σε περίπτωση αμφιβολίας το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Αυτοί οι κανόνες ισχύουν, επίσης, για τα κράτη που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ.
- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει την ιδιότητα θεσμικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να ακούγεται σε όλες τις νομοθετικές διαδικασίες που εμπíπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς της (άρθρο 127 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ).
- Υπεροχή ευρωπαϊκού δικαίου έναντι εθνικού. Άρθρο 132: Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι η εθνική νομοθεσία του, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της
- εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συμφωνεί με τις Συνθήκες και το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.

3) Καθήκοντα του Ευρωσυστήματος

- Τα βασικά καθήκοντα του Ευρωσυστήματος ορίζονται στο άρθρο 127 της Συνθήκης και στο Καταστατικό του ΕΣΚΥ και της ΕΚΤ.
- Τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:
 - να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης,

- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219,
- να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών,
- να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.
- Η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ζητείται:
 - για κάθε προτεινόμενη πράξη της Ένωσης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της,
 - από τις εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της, εντός όμως των ορίων και υπό τους όρους που ορίζει το Συμβούλιο σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 129, παράγραφος 4.
- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να υποβάλλει γνώμες στα κατάλληλα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης ή στις εθνικές αρχές για θέματα της αρμοδιότητάς της.
- Το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως, μέσω κανονισμών σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, μπορεί να αναθέσει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

4) Έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων (Άρθρο 128 ΣΛΕΕ)

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων σε ευρώ μέσα στην Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τέτοια τραπεζογραμμάτια. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα τραπεζογραμμάτια που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Ένωση.
- Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν κέρματα σε ευρώ, η ποσότητα των οποίων τελεί υπό την έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την εναρμόνιση της ονομαστικής αξίας και των τεχνικών προδιαγραφών όλων των κερμάτων που πρόκειται να κυκλοφορήσουν, στο βαθμό που είναι απαραίτητος για την ομαλή κυκλοφορία τους μέσα στην Ένωση.

5. Απαγόρευση άμεσης χρηματοδότησης δημόσιου τομέα Κρατών - Μελών και Κοινοτικών Θεσμών (άρθρο 123)

- **Άρθρο 123**

«1. Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιοδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από **την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών**, οι οποίες εφεξής αποκαλούνται «εθνικές κεντρικές τράπεζες», προς θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα, από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.»

- **Άρθρο 124:**

«Απαγορεύεται κάθε μέτρο που θεσπίζει **προνομιακή πρόσβαση** των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, των κεντρικών κυβερνήσεων, των περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή των δημόσιων επιχειρήσεων των κρατών μελών **στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα**, εφόσον δεν υπαγορεύεται από λόγους προληπτικής εποπτείας.»

- Τα άρθρα 123 και 124 της ΣΛΕΕ απαγορεύουν στα κράτη μέλη κάθε είδους πιστωτική διευκόλυνση μεταξύ της

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών και κάθε προνομιακή πρόσβαση των δημόσιων ιδρυμάτων στις τράπεζες.

- Απαγορεύεται επίσης η άμεση αγορά κρατικών ομολόγων από τις κεντρικές τράπεζες.
- **Στόχος:** να εμποδίσει τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να χρηματοδοτήσουν τις οικονομικές τους πολιτικές αυξάνοντας την προσφορά χρήματος, προκαλώντας πληθωρισμό, όπως συνέβη σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες πριν από τη δημιουργία της ΟΝΕ.
- Κατά τη διάρκεια της κρίσης του ευρώ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα το 2010 άρχισε μία έμμεση αγορά τίτλων των κρατών μελών στη δευτερογενή αγορά ομολόγων. Αυτό έσωσε την Ευρωζώνη!!!
- Ο κ. Ντράγκι (ομιλία στο Λονδίνο στις 26 Ιουλίου) έστειλε μήνυμα στις αγορές: «Whatever it takes»: Οι τρεις λέξεις του Ντράγκι που έσωσαν το ευρώ.
- Η ΕΚΤ άρχισε αγορά ομολόγων των κρατών μελών και έριξε το κεντρικό της επιτόκιο στο μηδέν, με αποτέλεσμα: τα επιτόκια δανεισμού στην αγορά έπεσαν αμέσως, τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια πήραν την ανιούσα
- Έπραξαν και έντονες κριτικές έναντι της ΕΚΤ για παράβαση του άρθρου 123.

6. Η άσκηση συναλλαγματικής πολιτικής

- Άρθρο 219

1. 1. «... το **Συμβούλιο**, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με σκοπό να επιτύχει συναίνεση συμβατή με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, **μπορεί να συνάπτει τυπικές συμφωνίες για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ έναντι νομισμάτων τρίτων κρατών**. Το Συμβούλιο αποφασίζει **ομόφωνα**, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο... Το Συμβούλιο, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με τον στόχο της σταθερότητας των τιμών, **μπορεί να εγκρίνει, να προσαρμόσει ή να εγκαταλείψει τις κεντρικές ισοτιμίες του ευρώ εντός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών**. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την έγκριση, την προσαρμογή ή την εγκατάλειψη της κεντρικής ισοτιμίας του ευρώ.

2. Εφόσον δεν υπάρχει σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι ενός ή περισσότερων νομισμάτων τρίτων κρατών, κατά την έννοια της παραγράφου 1, το Συμβούλιο μπορεί, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είτε

μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, να διατυπώνει γενικούς προσανατολισμούς για την πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι αυτών των νομισμάτων. Αυτοί οι γενικοί προσανατολισμοί δεν θίγουν τον πρωταρχικό στόχο του ΕΣΚΤ, που είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

3. Με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας και των συμφωνιών της Ένωσης για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, τα κράτη μέλη μπορούν να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.»

- Αρμοδιότητα Συμβουλίου, ομοφωνία, με δικαίωμα ψήφου μόνο για τα κράτη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα.
- Η αρχή της σταθερότητας των τιμών πρέπει πάντα να τηρείται στην πολιτική συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΕ.
- Μέχρι σήμερα δεν υπήρξε απόφαση του Συμβουλίου για συμμετοχή σε διακρατικό σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Η ισοτιμία του Ευρώ διαμορφώνεται ελεύθερα.
- Εξαίρεση: Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα II: υπάρχει από 1.1.1999, προαιρετική συμμετοχή, αναγκαία συνθήκη για χώρες υποψήφιες για ένταξη στην Ευρωζώνη, περιθώρια διακύμανσης +/-15%, ένταξη 1999 Κορώνας Δανίας με ισοτιμία 1 ευρώ = 7,460 DKK

7. Τα μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (Πράξεις ανοικτής αγοράς, Πάγιες διευκολύνσεις, Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά, αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι)

- **Νομισματική στρατηγική της ΕΚΤ**

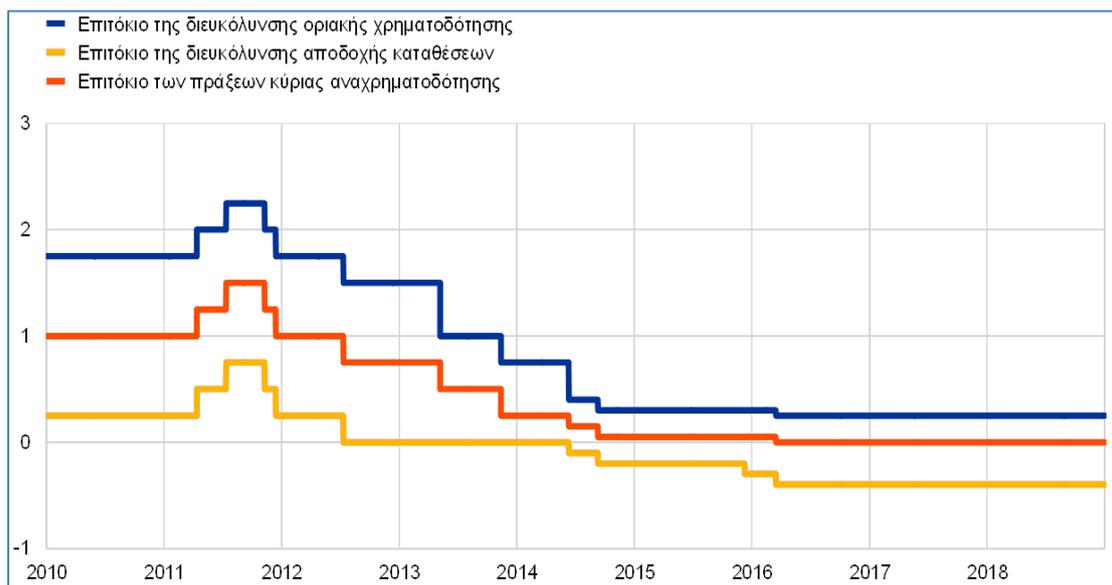
- Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ που αφορούν τη νομισματική πολιτική βασίζονται σε μια **ενδελεχή ανάλυση των κινδύνων για τη σταθερότητα των τιμών**. Η ανάλυση αυτή πραγματοποιείται βάσει δύο συμπληρωματικών προσεγγίσεων ανάλυσης για τον προσδιορισμό της εξέλιξης των τιμών, που αναφέρονται ως δύο «**πυλώνες**»: **ο πυλώνας της οικονομικής ανάλυσης και ο πυλώνας της νομισματικής ανάλυσης**.
- **Πυλώνας της οικονομικής ανάλυσης**: Παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις και τις εξελίξεις στις τιμές, και αξιολογεί τις συνέπειές τους στον πληθωρισμό. Οι οικονομικές και χρηματοοικονομικές μεταβλητές που αποτελούν αντικείμενο αυτής της ανάλυσης περιλαμβάνουν: την εξέλιξη της συνολικής παραγωγής, τη συνολική ζήτηση και τις συνιστώσες της, τη δημοσιονομική πολιτική, τις συνθήκες στις αγορές κεφαλαίων και εργασίας, την εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ, την παγκόσμια οικονομία και το ισοζύγιο πληρωμών. Στο πλαίσιο της οικονομικής ανάλυσης, προετοιμάζονται και δημοσιεύονται οι μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομώνων της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος τέσσερις φορές τον χρόνο.

- **Πυλώνας της νομισματικής ανάλυσης:** Παρακολουθεί τις γενικότερες συνθήκες ρευστότητας βάσει των εξελίξεων σε ένα ευρύ φάσμα νομισματικών μεγεθών, συμπεριλαμβανομένης της μεταβολής της ποσότητας χρήματος με την ευρεία έννοια M3, καθώς και της εξέλιξης των πιστώσεων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά.
- Με βάση τις ενδείξεις της οικονομικής και της νομισματικής ανάλυσης, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αξιολογεί τους κινδύνους για τη σταθερότητα των τιμών και διαμορφώνει ανάλογα την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής.
- Οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής που λαμβάνει το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αφορούν **τα βασικά επιτόκια πολιτικής και το λειτουργικό πλαίσιο εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ.**
- Οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις σε θέματα νομισματικής πολιτικής πραγματοποιούνται κάθε έξι εβδομάδες.
- Τα βασικά επιτόκια της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος:
 - **Επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης:** Είναι το επιτόκιο που καταβάλλουν οι εμπορικές τράπεζες όταν αντλούν κεφάλαια από το Ευρωσύστημα για χρονικό διάστημα μίας εβδομάδας. Σε αντάλλαγμα, οι τράπεζες πρέπει να παρέχουν επαρκές ενέχυρο, π.χ.

κρατικά ομόλογα, προκειμένου να εγγυηθούν ότι τα χρηματικά κεφάλαια θα επιστραφούν.

- **Σήμερα το επιτόκιο αυτό είναι: 0,00%**
- **Επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων:** Είναι το επιτόκιο που λαμβάνουν οι εμπορικές τράπεζες για τις καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας που τηρούν στην κεντρική τράπεζα.
- **Σήμερα το επιτόκιο αυτό είναι: -0,50%**
- **Επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης:** Είναι το επιτόκιο που καταβάλλουν οι τράπεζες όταν αντλούν κεφάλαια από το Ευρωσύστημα για χρονικό διάστημα μίας ημέρας. Στην περίπτωση αυτή επίσης οι τράπεζες πρέπει να παρέχουν εξασφαλίσεις, προκειμένου να εγγυηθούν ότι τα κεφάλαια θα επιστραφούν.
- **Σήμερα το επιτόκιο αυτό είναι: 0,25%**

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ 3 ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ 2010

- **Μέσα άσκησης Νομισματικής Πολιτικής του ΕΣΚΤ**
 - Οι Πράξεις Ανοικτής Αγοράς: Οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική. Εκτελούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σε αποκεντρωμένη βάση και αποσκοπούν στον επηρεασμό των επιτοκίων, τη διαχείριση της ρευστότητας στην αγορά και τη σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής.
 - Οι Πάγιες Διευκολύνσεις
 - Τα Ελάχιστα Αποθεματικά: Στο πλαίσιο του συστήματος υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν ένα ορισμένο ύψος κεφαλαίων σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες που αποτελεί το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών. Το ύψος των υποχρεωτικών αποθεματικών υπολογίζεται με βάση στοιχεία ισολογισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων (κυρίως καταθέσεις ιδιωτών). Από τον Ιανουάριο 2012, η υποχρέωση ελάχιστων αποθεματικών υπολογίζεται με την εφαρμογή του συντελεστή 1% (έναντι 2% που ίσχυε μέχρι τότε) στα στοιχεία ισολογισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων
- **Μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής μετά την κρίση 2008/9**
 - Προβλήματα ρευστότητας στις τράπεζες και στη χρηματοδότηση του δημοσίου μετά το 2008.
 - Στην πρώτη φάση της κρίσης το Ευρωσύστημα αποφάσισε:

- τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς με τη διαδικασία των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου και με απεριόριστη χορήγηση ρευστότητας (από τον Οκτώβριο του 2008),
- την επέκταση της διάρκειας των πράξεων ανοικτής αγοράς (μέσω διεξαγωγής πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διάρκειας έξι μηνών και τριών πράξεων διάρκειας ενός έτους) και τη διενέργεια συμπληρωματικών πράξεων ανοικτής αγοράς διάρκειας τριών μηνών,
- τη διεύρυνση των κατηγοριών των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως ενέχυρο στις πράξεις αναχρηματοδότησης.
- **Στη δεύτερη φάση της κρίσης το Ευρωσύστημα:**
- Προβλήματα δημόσιου χρέους σε ορισμένες χώρες
- διενήργησε το Πρόγραμμα για τις Αγορές Τίτλων (Securities Markets Programme) και παρενέβη στη δευτερογενή αγορά, αγοράζοντας κρατικά ομόλογα ορισμένων χωρών (από το Μάιο του 2010 έως το Σεπτέμβριο του 2012),
- προέβη σε αγορές αποδεκτών καλυμμένων ομολογιών στο πλαίσιο του προγράμματος Covered Bond Purchase Programme - CBPP1 (Ιούλιος 2009-Ιούνιος 2010) και CBPP2 (Νοέμβριος 2011-Οκτώβριος 2012),
- πραγματοποίησε δύο συμπληρωματικές πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (Very Long Term Refinancing Operations - VLTROs) διάρκειας τριών ετών (από το Δεκέμβριο του 2011 έως το Φεβρουάριο του 2015).

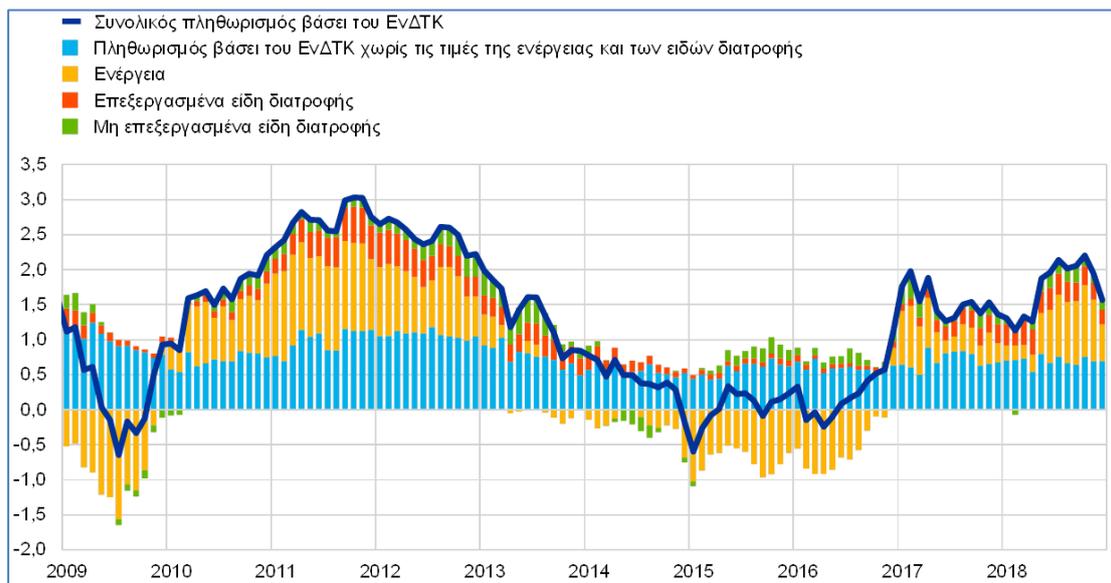
- **Στην τρίτη φάση της κρίσης αποφασίστηκαν:**
- Αντιμετώπιση αποπληθωρισμού
- Αρνητικό επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (από τον Ιούνιο του 2014),
- στοχευμένες πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης (Targeted Long Term Refinancing Operations - TLTROs) με σκοπό την ενίσχυση της χορήγησης τραπεζικών δανείων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Η πρώτη σειρά πράξεων (TLTRO I) ανακοινώθηκε τον Ιούνιο του 2014, η δεύτερη (TLTRO II) το Μάρτιο του 2016 και η τρίτη (TLTRO III) το Μάρτιο του 2019,
- παροχή ενδείξεων όσον αφορά την πιθανή κατεύθυνση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στο μέλλον (forward guidance) από τον Ιούλιο του 2013,
- το διευρυμένο πρόγραμμα αγοράς τίτλων (APP) (ποσοτική χαλάρωση), από 2014-2018, τελικό ύψος 2.569.817 ευρώ.
- Στην φάση του Κορονοϊού:
- Ισχυρή ύφεση λόγω πανδημίας και πτώση πληθωρισμού
- Πακέτο ρευστότητας 750 δις Ευρώ (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP), 120 Δις επί πλέον για αγορά κρατικών και εταιρικών τίτλων, κατανομή ανάλογα με τη συμμετοχή κάθε κράτους μέλους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ (Ελλάδα δύναται να λάβει χρηματοδότηση μέσω εξαίρεσης – waiver, περ. 12 δις)
- επιπρόσθετες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (LTROs) στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της ρευστότητας στο χρηματοοικονομικό

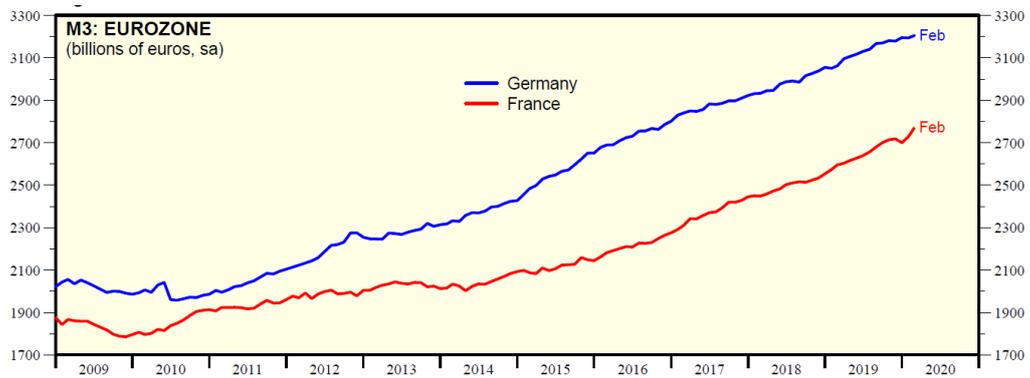
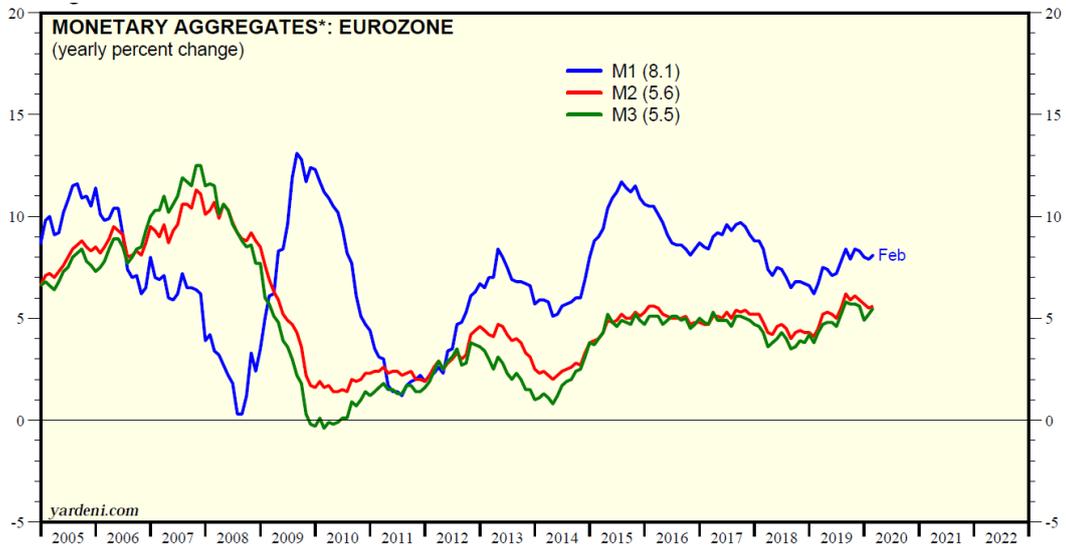
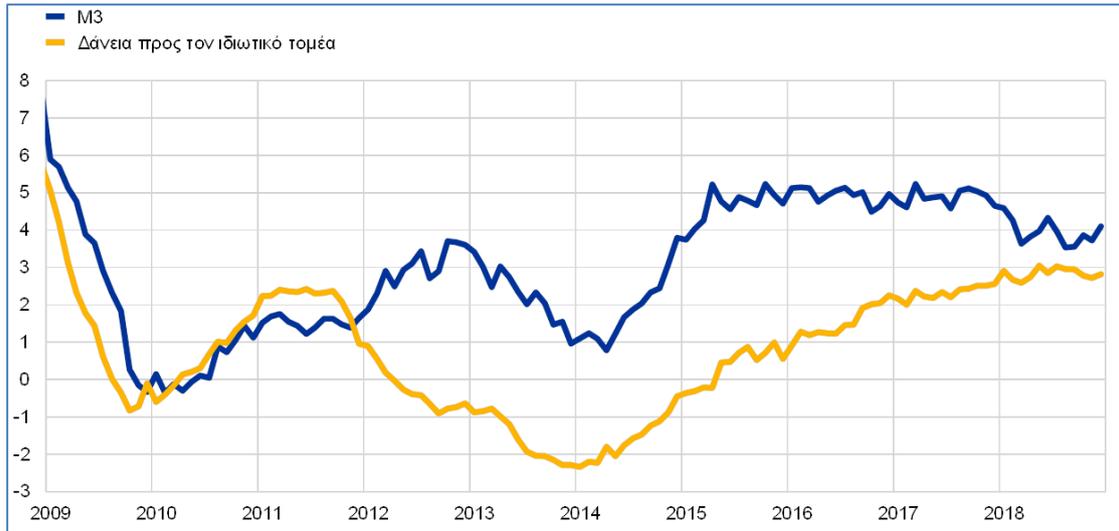
σύστημα της Ευρωζώνης σε μία πρώτη αντίδραση στην κρίση της πανδημίας του κοροναϊού.

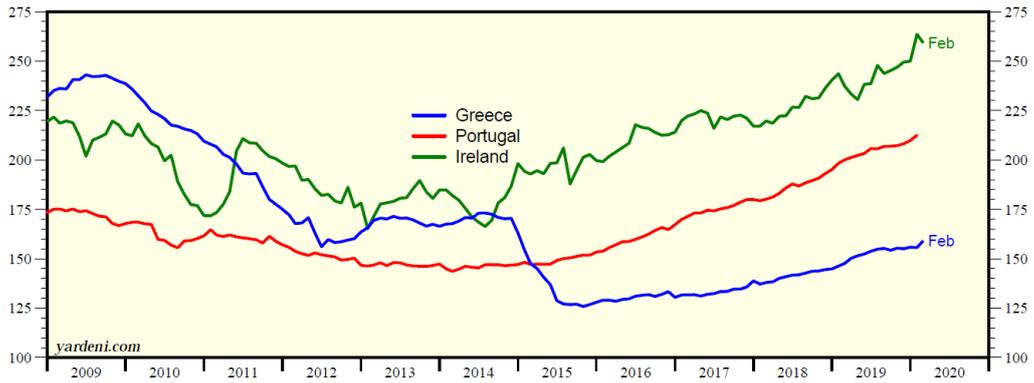
- Παροχή έκτακτης ρευστότητας στις τράπεζες
 - Τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν χρηματοδότηση από την κεντρική τράπεζα, όχι μόνο μέσω των πράξεων νομισματικής πολιτικής αλλά σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μέσω της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance- ELA).
 - Η παροχή ELA δεν εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, οι κανόνες και οι διαδικασίες που τη διέπουν καθορίζονται στη «Συμφωνία για την παροχή ELA - ELA Agreement». Εκεί διαχωρίζεται ο ρόλος των εθνικών κεντρικών τραπεζών, που παρέχουν ELA, από τον ρόλο του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ που αξιολογεί, σύμφωνα με το άρθρο 14.4. του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ ότι η συγκεκριμένη ενέργεια δεν παρεμποδίζει την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.
- Αποδεκτοί τίτλοι - Αποδεκτοί Αντισυμβαλλόμενοι

- **Νομισματικά μεγέθη της Ευρωζώνης**

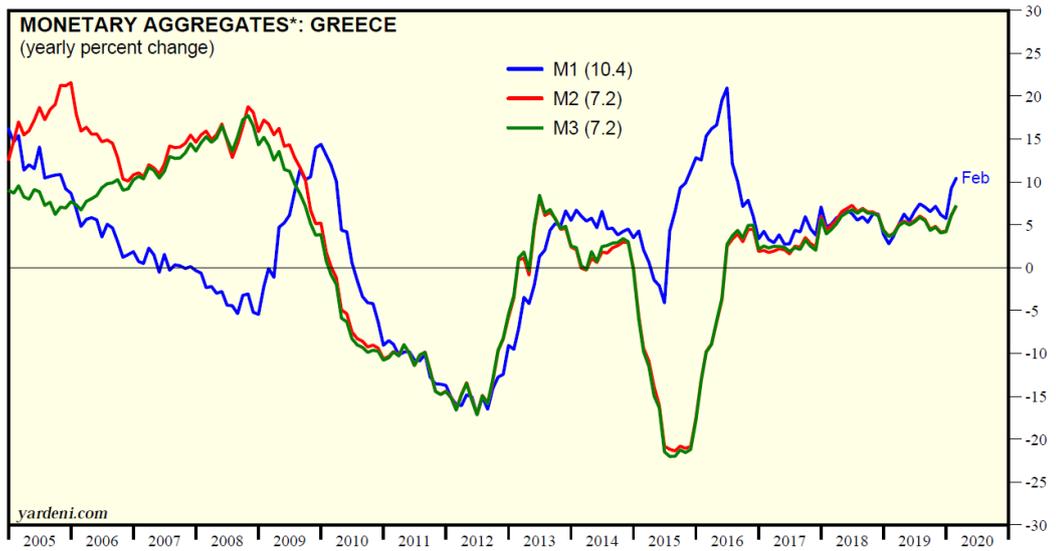
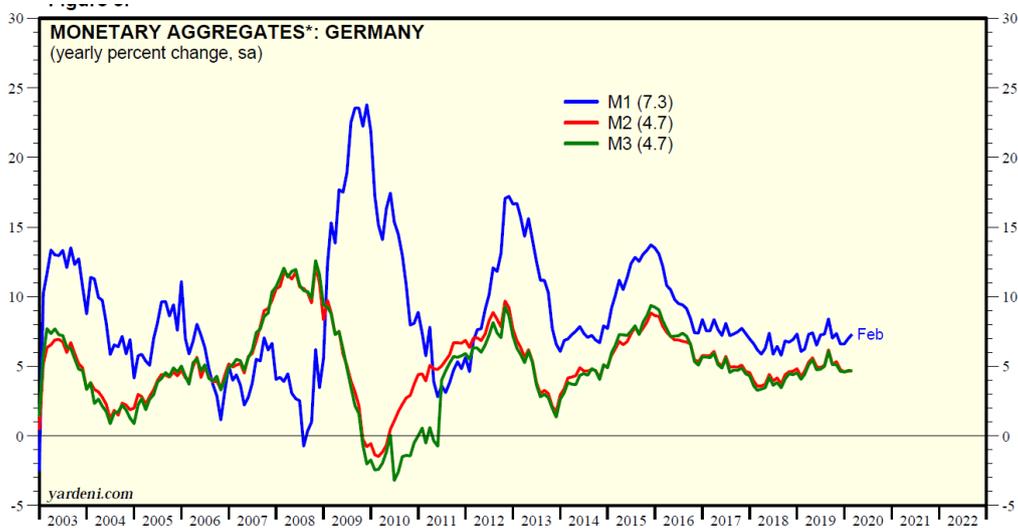
Είδη χρήματος	Ιανουάριος 2009 (σε δις ευρώ)	Φεβρουάριος 2020 (σε δις ευρώ)
M1	4.087	9.059
M2	8.060	12.484
M3	9.372	13.147

Source: Haver Analytics.

8. Δημοσιονομική πολιτική και δημοσιονομική πειθαρχία

8.1 Η δημοσιονομική εποπτεία και πειθαρχία στη Συνθήκη και στο Σύμφωνο Σταθερότητας

- Η αρμοδιότητα για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής ανήκει στα κράτη μέλη.
- Υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα δύναται να προκαλέσουν υπερχρέωση και διαταραχές και σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης, όπως και στη σταθερότητα των τιμών.
- Για το λόγο αυτό καθιερώθηκαν τα δημοσιονομικά κριτήρια σύγκλισης για την ένταξη στο Ευρώ.
- Συμφωνήθηκε, τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να τηρούνται και μετά την ένταξη στην Ευρωζώνη.
- Διπλή θεσμική «διασφάλιση» της δημοσιονομικής πειθαρχίας, δηλαδή της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων: Άρθρο 126 της ΣΛΕΕ και Σύμφωνο Σταθερότητας.
- **Άρθρο 126:**
 - «1. Τα κράτη μέλη αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.
 - 2. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εξέλιξη της δημοσιονομικής κατάστασης και το ύψος του δημοσίου χρέους στα κράτη μέλη προκειμένου να εντοπίζει τις μεγάλες αποκλίσεις. Ειδικότερα, εξετάζει την τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, με βάση τα ακόλουθα δύο κριτήρια:
 - α) κατά πόσον ο λόγος του προβλεπομένου ή υφισταμένου **δημοσιονομικού ελλείμματος** προς το

ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν:

— είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς,

— είτε, εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς·

β) κατά πόσον ο λόγος του **δημοσίου χρέους** προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

Οι τιμές αναφοράς ορίζονται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, που προσαρτάται στις Συνθήκες.

3. Εάν **ένα κράτος μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους** ενός από τα κριτήρια αυτά ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή **συντάσσει έκθεση**. Η έκθεση της Επιτροπής λαμβάνει επίσης υπόψη το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να συντάξει έκθεση εάν, μολονότι εκπληρώνονται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε ένα κράτος μέλος ο κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος.

4. Η **Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή διατυπώνει γνώμη** για την έκθεση της Επιτροπής.

5. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι σε κράτος μέλος υπάρχει ή μπορεί να εμφανισθεί υπερβολικό έλλειμμα, **απευθύνει**

γνώμη στο εν λόγω κράτος μέλος και ενημερώνει σχετικά το Συμβούλιο.

6. Το **Συμβούλιο**, μετά από πρόταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του εν λόγω κράτους μέλους, **αποφασίζει**, μετά από συνολική εκτίμηση, **εάν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα.**

7. Εάν το Συμβούλιο αποφασίσει, σύμφωνα με την παράγραφο 6, ότι υπάρχει υπερβολικό έλλειμμα, απευθύνει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και μετά από σύσταση της Επιτροπής, **συστάσεις στο εν λόγω κράτος μέλος** προκειμένου να τερματίσει την κατάσταση αυτή εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8, **οι συστάσεις αυτές δεν ανακοινώνονται δημοσία.**

8. Εάν το Συμβούλιο διαπιστώσει ότι δεν ανελήφθη αποτελεσματική δράση σε εφαρμογή των συστάσεών του, εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος, **τότε μπορεί να τις ανακοινώσει δημοσία.**

9. Εάν ένα κράτος μέλος επιμένει να μην εφαρμόζει τις συστάσεις του Συμβουλίου, τότε **το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να ειδοποιήσει το κράτος μέλος να λάβει**, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος την οποία το Συμβούλιο κρίνει αναγκαία για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή.

Σε αυτή την περίπτωση, το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος αυτό, να υποβάλλει εκθέσεις σύμφωνα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, για να εξετάσει τις προσπάθειες προσαρμογής που καταβάλλει αυτό το κράτος μέλος.

10.

11. Το Συμβούλιο, εφόσον ένα κράτος μέλος **δεν συμμορφώνεται** με απόφαση που έχει ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 9, μπορεί να αποφασίσει να εφαρμόσει ή να ενισχύσει ένα ή περισσότερα από **τα ακόλουθα μέτρα**:

— να απαιτήσει να δημοσιεύει το εν λόγω κράτος μέλος πρόσθετες πληροφορίες τις οποίες ορίζει το Συμβούλιο, προτού εκδώσει ομολογίες και χρεόγραφα,

— να καλέσει την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αναθεωρήσει την πολιτική δανεισμού που ασκεί έναντι του εν λόγω κράτους μέλους,

— να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να καταθέσει ατόκως στην Ένωση ποσό κατάλληλου ύψους, έως ότου, κατά τη γνώμη του Συμβουλίου, διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα,

— να επιβάλει πρόστιμα εύλογου ύψους.

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις αποφάσεις τις οποίες λαμβάνει.

.....
.....»

- Σύμφωνα με το άρθρο 139 της ΣΛΕΕ, τέτοια εξαναγκαστικά μέτρα μπορούν να εφαρμοστούν μόνο στα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα. Αν και τα άλλα κράτη είναι επίσης υποχρεωμένα να συμμορφωθούν με το Σύμφωνο Σταθερότητας, το Συμβούλιο μπορεί μόνο να τους απευθύνει συστάσεις.
- **Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης**
- Για τη διασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, ειδικά μετά την ένταξη στο Ευρώ, υιοθετήθηκε το 1997

το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο αναθεωρήθηκε το 2005.

- Δύο (2) Κανονισμοί: Ο πρώτος Κανονισμός αφορούσε την επίβλεψη των δημοσιονομικών θέσεων και του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και ο δεύτερος Κανονισμός την εφαρμογή της διαδικασίας που αφορά τα υπερβολικά ελλείμματα.
- Οι παραπάνω Κανονισμοί τροποποιήθηκαν το 2005, προκειμένου να αμβλυνθεί η δημοσιονομική πειθαρχία, ώστε ορισμένες χώρες σε ύφεση να μπορούν προσωρινά να υπερβαίνουν τα δημοσιονομικά όρια του Συμφώνου.
- Στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας αποφασίστηκε, ότι, κάθε χρόνο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα. Τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης υποβάλλουν κάθε χρόνο Πρόγραμμα Σταθερότητας. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ένωσης ή κράτη μέλη με παρέκκλιση υποβάλλουν Πρόγραμμα Σύγκλισης, μαζί με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
- Όταν πρόκειται για ένα κράτος που έχει υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα, μόνο τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης έχουν δικαίωμα ψήφου, και στην περίπτωση των άλλων κρατών, ολόκληρο το Συμβούλιο.
- Παρόλο που η Επιτροπή έχει ήδη ξεκινήσει αρκετές περιπτώσεις παράβασης του Συμφώνου Σταθερότητας, το Συμβούλιο ουδέποτε επέβαλε κυρώσεις.
- Η Ελλάδα μπήκε σε καθεστώς επίβλεψης σύμφωνα με παρ. 9 του Άρθρου 126 το 2005 και εξήλθε το 2007.

8.2 Η «ρήτρα μη διάσωσης» (No Bail-out) και οι δυνατότητες παροχής στήριξης μεταξύ των κρατών μελών

- Για την ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας αποφασίστηκε η ενδο-ευρωπαϊκή αλληλεγγύη να περιορίζεται από τη λεγόμενη ρήτρα μη-διάσωσης ή ρήτρα περί μη συνδρομής, που αποκλείει την ευθύνη της ΕΕ και των επιμέρους κρατών μελών της για τα χρέη άλλων κρατών μελών.
- **Άρθρο 125:**
«**Η Ένωση δεν ευθύνεται** για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου.
Κανένα κράτος μέλος δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις άλλου κράτους μέλους, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου.»
- Ο στόχος είναι να εξασφαλιστεί η ευθύνη κάθε κράτους για το εθνικό του έλλειμμα και να αποφευχθεί ο ηθικός κίνδυνος.

- Το άρθρο 122 επιτρέπει την Ενωσιακή συνδρομή:
Ειδικότερα:
«1. το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να θεσπίζει, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών, τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, ιδίως εάν ανακύψουν σοβαρές δυσκολίες στον εφοδιασμό με ορισμένα προϊόντα, ιδίως στον τομέα της ενέργειας.
2. Όταν ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει να του χορηγήσει, υπό ορισμένους όρους, χρηματοδοτική ενίσχυση της Ένωσης....»
- Το άρθρο 143 της ΣΛΕΕ προβλέπει επίσης ειδική διαδικασία «αμοιβαίας συνδρομής» για τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ και αντιμετωπίζουν κρίση του ισοζυγίου πληρωμών.

9. Συντονισμός και εποπτεία της γενικής οικονομικής πολιτικής

- Η σημασία του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωζώνης.
- **Άρθρο 120:**
«Τα κράτη μέλη ασκούν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και στα πλαίσια των γενικών

προσανατολισμών που αναφέρονται στο άρθρο 121 παράγραφος 2. Τα κράτη μέλη και η Ένωση δρουν σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 119.»

- **Άρθρο 121:**

«1. Τα κράτη μέλη θεωρούν τις οικονομικές τους πολιτικές θέμα κοινού ενδιαφέροντος και τις συντονίζουν στα πλαίσια του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 120.

2. Το Συμβούλιο, μετά από σύσταση της Επιτροπής, συντάσσει σχέδιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης και απευθύνει έκθεση με τα πορίσματά του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....

3. το Συμβούλιο, βάσει εκθέσεων που υποβάλλει η Επιτροπή, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις σε κάθε κράτος μέλος και στην Ένωση, καθώς και τη συνέπεια των οικονομικών πολιτικών με τους γενικούς προσανατολισμούς τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα σημαντικά μέτρα που λαμβάνουν στον τομέα της οικονομικής τους πολιτικής και της διαβιβάζουν όποιες άλλες πληροφορίες κρίνουν αναγκαίες.

4. Όταν διαπιστώνεται ότι η οικονομική πολιτική ενός κράτους μέλους αντιβαίνει προς τους γενικούς προσανατολισμούς ή ότι ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την καλή λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει προειδοποίηση στο εν λόγω κράτος μέλος. Το Συμβούλιο, μετά από σύσταση της Επιτροπής, μπορεί να απευθύνει

τις αναγκαίες συστάσεις προς το εν λόγω κράτος μέλος. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει να ανακοινώσει δημόσια τις συστάσεις του.....»

- Οι γενικοί προσανατολισμοί οικονομικής πολιτικής, ισχύουν για ολόκληρη την ΕΕ. Υπάρχουν, όμως, και ειδικοί για τις χώρες του Ευρώ (άρθρο 136 ΣΛΕΕ). Μόνο οι εκπρόσωποι της Ευρωμάδας παρίστανται στις συνεδριάσεις αυτές του Συμβουλίου.
- Οι μηχανισμοί κυρώσεων είναι πολύ αδύναμοι εάν τα κράτη μέλη δεν συμμορφωθούν με τις συστάσεις. Επομένως, η πολυμερής εποπτεία στη ΣΛΕΕ αφορά περισσότερο την πολιτική πίεση, όχι τους πραγματικούς μηχανισμούς εξαναγκασμού των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ελάχιστη συμμετοχή στην πολυμερή εποπτεία. Απλώς ενημερώνεται.

10. Ειδικά όργανα της Ευρωζώνης και εξωτερική εκπροσώπηση

- Προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ γενικότερα και ειδικότερα των χωρών του ευρώ, υπάρχουν ορισμένα ειδικά θεσμικά όργανα.
- **Eurogroup (Ευρωμάδα):**
 - Το Eurogroup ιδρύθηκε ανεπίσημα το 2004 και θεσμοθετήθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το 2009.

- Άρθρο 136 και 137: Για μέτρα συντονισμού οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής πειθαρχίας στην Ευρωζώνη, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Οι ειδικές ρυθμίσεις για τις συνόδους των Υπουργών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ, καθορίζονται στο Πρωτόκολλο για την Ευρωμάδα.
- Ο Επίτροπος Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων και εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμμετέχουν στις εργασίες του Eurogroup.
- Το Eurogroup θεωρείται το σημαντικότερο συντονιστικό φόρουμ στην ΟΝΕ. Διορίζει έναν πρόεδρο για κάθε δύομισι χρόνια.
- Στις 12 Οκτωβρίου 2008, στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά συνάντηση κορυφής των χωρών του ευρώ σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων (Euro summit).
- **Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή:**
- **Άρθρο 134:**
 - «1. Για την προώθηση του συντονισμού της πολιτικής των κρατών μελών στο βαθμό που είναι αναγκαίος για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, συνιστάται Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή.
 - 2: Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή έχει την ακόλουθη αποστολή:
 - να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε αιτήσει τους είτε με δική της πρωτοβουλία,

— να παρακολουθεί την οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών μελών και της Ένωσης και να συντάσσει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά, ιδίως όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς,

—..... να συμβάλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου και να εκτελεί τα άλλα συμβουλευτικά και προπαρασκευαστικά καθήκοντα που της αναθέτει το Συμβούλιο,

— να εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά το έτος, την κατάσταση ως προς την ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών, όπως προκύπτουν από την εφαρμογή των Συνθηκών και των μέτρων που λαμβάνει το Συμβούλιο. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλα τα μέτρα που έχουν σχέση με κινήσεις κεφαλαίων και πληρωμές. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή συντάσσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.

Κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διορίζουν μέχρι και δύο μέλη της επιτροπής αυτής.....»

- **Διεθνής εκπροσώπηση**

- **Άρθρο 138:**

«1. Για να διασφαλισθεί η θέση του ευρώ στο διεθνές νομισματικό σύστημα, το Συμβούλιο εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, απόφαση που καθορίζει **κοινές θέσεις** σχετικά με ζητήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο

ενδιαφέρον για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση στο πλαίσιο των αρμόδιων διεθνών οικονομικών οργανισμών και διασκέψεων. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εγκρίνει τα **μέτρα** που ενδείκνυνται για την εξασφάλιση ενιαίας εκπροσώπησης στο πλαίσιο των αρμόδιων διεθνών οικονομικών οργανισμών και διασκέψεων. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

3. Για τα μέτρα των παραγράφων 1 και 2, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.....»

11. Λογοδοσία της ΕΚΤ

- Η ΕΚΤ είναι ανεξάρτητη στη λήψη αποφάσεων. Οφείλει όμως να αιτιολογεί τις αποφάσεις αυτές τόσο στα όργανα της ΕΕ, όσο και στους πολίτες της Ένωσης, δηλαδή να λογοδοτεί.
- Κρίνονται συνεχώς οι επιδόσεις της και η εκπλήρωση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί. Οφείλει να παράγει συνεχώς το «δημόσιο αγαθό» της νομισματικής σταθερότητας και προβλεψιμότητας.
- Η Συνθήκη προβλέπει ότι η ΕΚΤ λογοδοτεί πρωτίστως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο εκπροσωπεί τους πολίτες της ΕΕ, αλλά επίσης οφείλει να ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο της ΕΕ, το οποίο εκπροσωπεί τις

κυβερνήσεις των κρατών μελών. Αυτό αποτυπώνεται και στο Καταστατικό του ΕΣΚΤ.

- **Άρθρο 284 ΣΛΕΕ:**

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να προβαίνει σε γενική συζήτηση σε αυτή τη βάση.
- Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα άλλα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής μπορούν, αιτήσει του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή με δική τους πρωτοβουλία, να εμφανίζονται ενώπιον των αρμοδίων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όταν εξετάζονται θέματα σχετικά με τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.
- Ο πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
- Ο πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να υποβάλλει προτάσεις προς εξέταση και ψήφιση από το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

- **Άρθρο 15 του Καταστατικού της ΕΚΤ**

- Η ΕΚΤ συντάσσει και δημοσιεύει εκθέσεις για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ τουλάχιστον κάθε τρίμηνο.
- Κάθε εβδομάδα δημοσιεύεται ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του ΕΣΚΤ.
- Σύμφωνα με το άρθρο 284, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ΕΚΤ απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς επίσης και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

- **Βασικοί δίαυλοι λογοδοσίας:**

- Η πρόεδρος της ΕΚΤ συμμετέχει σε τριμηνιαίες ακροάσεις ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Άλλα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής συμμετέχουν επίσης σε ακροάσεις ενώπιον της ίδιας επιτροπής για να εξηγήσουν το σκεπτικό της ΕΚΤ και τις αποφάσεις της σχετικά με συγκεκριμένα θέματα. (The meetings can be watched live and on demand.)
- Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορούν να απευθύνουν γραπτές ερωτήσεις προς την ΕΚΤ.
- ΕΚΤ υποβάλλει Ετήσια Έκθεση σχετικά με τα καθήκοντά της, τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ

και τη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της ΕΕ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η έκθεση παρουσιάζεται κάθε χρόνο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ σε ειδική συνεδρίαση της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής και από την πρόεδρο σε συνεδρίαση της ολομέλειας.